

Čerpanie eurofondov 2021-2027

RÁDIO , Zdroj: Slovenský rozhlas, Strana: 01 , Servis: K veci 18:20, Dátum: 14.09.2020 18:20:00, Autor:

moderátorka:

Hrozí Slovensku, že v budúcnosti nedokáže z Európskej únie získať ani toľko peňazí, čo doteraz? **Únia miest** vyčíta ministerstvu investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, že nemá vypracované základné dokumenty, ktorými Európska komisia podmieňuje čerpanie eurofondov. Či a prečo ministerstvo mešká, dozvieme sa o chvíľu. Pri mikrofóne je Nora Gubková. Na ministerstve regionálneho rozvoja majú viac ambícií ako schopností. Nikto nevie povedať, na čo a ako budeme môcť čerpať eurofondy v období 2021 až 2027. Takto, pomerne pesimisticky, vidí situáciu **prezident Únie miest** a trenčiansky primátor **Richard Rybníček**. Pán **Rybníček**, povedali ste, že motorom rozvoja Slovenska sú mestá. Naopak **ZMOS** tvrdí, že Slovensko je stále rurálnou krajinou. Prečo sa v takejto základnej veci nevieme zhodnúť?

Richard Rybníček, prezident Únie miest Slovenska, primátor mesta Trenčín:

Pravda je taká, že nielen Slovenska, ale aj sedemdesiatdva percent rozvoja všetkých štátov Európskej únie, rozvíjajú, je v mestách. Takže to je fakt, daný fakt všade na svete, že mestá sú motorom rozvoja. Samozrejme, vidieť je neuveriteľne dôležitý, je to niečo, z čoho musíme žiť, chceme žiť, a je, je dôležitý, ale pravda je taká, že nové programovacie obdobie hovorí o tom aj všetky štáty na okolo, že vlastne sa musia robiť aj takzvané mestské regionálne politiky, mestský rozvoj, pretože ten mestský rozvoj je dôležitý preto, lebo ľudia do miest chodia do nemocnice, do škôl, robí sa tam vývoj, výskum, kľúčové športy, takže všetko sa odohráva, všetok ten život, väčšina toho života sa odohráva, toho kľúčového, každodenného, v tých mestách.

moderátorka:

Tvrdíte, že ministerstvo, ktoré má na starosti teda zabezpečenie a čerpanie fondov, nehovorí ľuďom pravdu a že teda je tu reálna hrozba, že vlastne sa nedostaneme k fondom alebo budú čerpané zle.

Richard Rybníček:

Ministerstvo regionálneho rozvoja a investícií by v tejto chvíli malo hlavne prijať kľúčové legislatívne dokumenty, pretože neexistuje legislatíva, na základe ktorej my by sme vlastne postavili čerpanie z budúceho programového obdobia. To znamená.

moderátorka:

Buďme konkrétnejší, aká legislatíva.

Richard Rybníček:

Nemáme nový zákon o regionálnom rozvoji, ktorý by definoval, ako budeme čerpať v budúcom programovacom období, musíme znovelizovať zákon o európskych štrukturálnych investičných fondoch a zároveň by sme mali vo veľmi krátkej dobe schváliť víziu Slovenska do roku dvadsať tridsať, ktorá má vlastne stanoviť, že ako sa tá krajina bude ďalej vyvíjať. Keď tieto legislatívne zámery nemáme, tak jednoducho to je tak, ako keby ste mali auto a nemáte volant a motor, lebo neviete, čo s tým autom máte robiť, len si doňho sadnete a čakáte, čo sa bude diať. Takže toto je problém a myslím si, že toto treba rýchlo napraviť.

moderátorka:

Teraz tu boli isté pravidlá čerpania, na základe ktorých si starostovia zatepľovali školy, riešili cesty, ktoré majú v kompetencii, alebo ja neviem, regulovali riečky, potoky, teraz sa ale pravidlá zmenili na to ďalšie programovacie obdobie.

Richard Rybníček:

My budeme musieť z územia presvedčiť Európsku komisiu o tom, že investície, ktoré pôjdu do Slovenska, budú mať nejaký dlhodobý zmysluplný význam pre nielen jedno mestečko alebo jednu dedinu, ale aj pre široké okolie. A to je zásadný rozdiel, že už to nebude také, že niekto chce zatepliť škôlku, tak ju dostane zateplenú, ale bude musieť zásadne vysvetliť, že investícia, ktorá ide do tej škôlky, má zmysel preto, lebo z okolitých obcí alebo z okolitých miest do tej škôlky budú chodiť a dovážať sa deti, lebo Európska komisia už teraz povie, hovorí, že my nemáme žiadny dôvod z európskych financií financovať váš modernizačný dlh, to nech si zaplatí to mesto, obec, VÚC-ka alebo ten štát. Keď máte rozbité kultúrne stredisko, tak si ho zafinancujte z vlastných zdrojov. Takže tá Európska komisia už nebude toto robiť, už teraz bude hovoriť, dohodnite sa v území, väčšie, väčšie územie napríklad na spoločnom **odpadovom hospodárstve**, spoločnej sociálnej politike a my vám dáme peniaze na možno vybudovanie domovov sociálnych služieb, na vybudovanie športovísk alebo vybudovanie nejakých zariadení, ktoré ale budú slúžiť oveľa väčšiemu množstvu obyvateľov, budú mať strategický význam a budú zmysluplne do budúcnosti využiteľné, a to je zásadný rozdiel. A pokiaľ toto teraz nepochopíme, čo tá komisia od nás chce, tak môžeme ľahko skončiť tak, ako sme teraz, že budeme čerpať, alebo tie peniaze zle čerpať, alebo tie peniaze nedostaneme vôbec.

moderátorka:

Keďže šéf **Únie miest** sa opakovane ohradil proti práci ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie, o odpoveď sme požiadali riaditeľa jeho komunikačného odboru Michala Dyttera. Ako sme počuli, **Únia miest**, zastúpená šéfom **Richardom Rybníčkom**, inak primátorom mesta Trenčín, tvrdí, že pred sedemročným obdobím, ktoré nás čaká od roku 2021, Slovensko aj vinou ministerstva regionálneho rozvoja nemá pripravený základný legislatívny rámec, ktorý by nám umožnil čerpať približne trinásť miliárd eur z teraz fondov Európskej únie.

Michal Dytter, riaditeľ odboru komunikácie Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR: S týmto nemôžem súhlasiť, samozrejme. Po prvé, niektoré body toho plánu nie je možné pripraviť ešte ani dnes, pretože nemáme stanovený viacročný finančný rámec, čiže rozpočet Európskej únie na obdobie rokov dvadsať jedna až dvadsaťsedem. Až keď bude známy tento viacročný finančný plán, ktorý by mal byť schválený do konca tohto roka, môže slovenská vláda a aj ministerstvo regionálneho rozvoja začať detailnejšie plánovať čerpanie eurofondov podľa alokácií pre jednotlivé fondy. To sa stane podľa presne stanoveného harmonogramu v prvom štvrtroku budúceho roka a do konca prvého polroka budúceho roka by mala byť schválená takzvaná partnerská dohoda medzi Slovenskom a Európskou komisiou, ktorá stanoví harmonogram a oblasti, do ktorých pôjdu eurofondy v tom ďalšom období, takže.

moderátorka:

Kto je momentálne zodpovedný, pán Dytter, za to, že vlastne nemáme ako keby tie základné noty, Európska komisia, ktorá má povedať smerom na Slovensko, že na toto vám uvoľníme peniaze, alebo slovenská vláda, ktorá ako keby nevie, čo Slovensko momentálne potrebuje?

Michal Dytter:

K spozdaniu prišlo preto, že európski lídri sa na poslednom, takzvanom predcovidovom summite, nedokázali dohodnúť na niektorých finančných rámcoch. A tne proces je momentálne vo všetkých krajinách v Európskej únii nastavený tak, že tie jednotlivé jasné rámce nebudú známe do polovice budúceho roka.

moderátorka:

Medzi primátormi a starostami slovenských miest a obcí koluje taká obava aj vyslovená, že tými budúcimi fondmi, o ktorých sa teraz my dvaja rozprávame, už nebude možné financovať napríklad zateplovanie škôlok, dobudovanie kanalizácie, reguláciu vodných tokov, že sa ako keby už nebude dať splatiť ten inovačný alebo modernizačný dlh, to znamená, to, na čo oni vlastné zdroje nemali, a pomáhali si zo zdrojov Európskej únie. Je to pravda?

Michal Dytter:

Z budúceho rámca, ktorý na roky 2021 až 2027 bude pre Slovensko približne tvoriť okolo trinásť miliárd eur, budú financované mnohé úplne rovnaké aktivity, ako boli financované v tomto období, a naopak, Európska komisia už signalizovala, že posilní povinnosť, aby veľká časť týchto zdrojov bola použitá na zelené projekty. Takže práve naopak, zateplovanie a podobné projekty, kanalizácia, čističky, budú určite súčasťou tohto obdobia.

moderátorka:

Má už Slovensko predstavu, že čo vlastne do tej množiny zelených a inovatívnych projektov pošle, čo je tu prioritou? Povedzme minister **Životného prostredia** veľmi tlačí pred sebou agendu environmentálnych záťaží, čo ďalej?

Michal Dytter:

Je tam päť oblastí a ku každej z týchto piatich oblastí pripravujeme verejné konzultácie a verejné workshopy, na ktorých sa budeme so zainteresovanými stranami do detailov rozprávať o tom, aký je ten návrh, a ten návrh sa ešte bude upravovať. Tak, ako som povedal, finálne sa bude schvaľovať až v polovici budúceho roka, takže dostatočný časový rámec na to, aby sa o tom diskutovalo. A preto je príležitosť aj pre predstaviteľov **samospráv**, aby sa aktívne do tohto procesu zapojili.

moderátorka:

Eurofondy sú dôležitým, no nie jediným nástrojom na financovanie chodu obcí a miest. Upozorňuje autor **reformy verejnej správy**, ktorou Slovensko prešlo pred pätnástimi rokmi. Viktor Nižňanský hovorí, že nastal čas na revíziu vzťahov medzi **samosprávou**, vyššími územnými celkami a štátom, a to vrátane kľúča, podľa ktorého sa dnes prerozdeľujú peniaze.

Viktor Nižňanský, autor **reformy verejnej správy**:

Slovensko veľmi zaostáva v priemere s krajinami OECD, čo sa týka podielu tých zdrojov **samospráv**, pritom máme takmer rovnaké kompetencie ako, ako tie iné krajiny. Druhá vec je, že chceme niektoré dane, tie miestne dane, aby sa zmenili, napríklad určovanie základu dane pri dani z nehnuteľností, plus ďalšie veci. Navrhujeme, aby sa daň z príjmu fyzických osôb stala len daňou miestnej **samospráv**, lebo dneska už vieme identifikovať daňového poplatníka a vieme ho stotožniť s miestom, kde býva. VÚC-ky majú byť financované z iných daní, a či to už tam bude mix alebo nebude mix, to už je ich, to už je vec diskusie, samozrejme. No a potom navrhujeme

nový systém finančného vyrovnávania, ktorý by nahradil ten dnešný vzorec, kde chceme solidárnosť v rámci daňových príjmov medzi obcami na Slovensku, čiže horizontálne, ale chceme, aby tie záťaže sociálno-ekonomické, geograficko-topografické hradil štát svojim mechanizmom, pretože za to nemôže Bratislava alebo Hurbanovo, že je na nížine, a Vysoké Tatry, že sú na výšine, a prečo tie **samosprávy** majú medzi sebou si to vyrovnávať. Toto má byť úlohou štátu a on zároveň získa nástroje na to, aby povedal, samozrejme, vám prispejem, budem to vyrovnávať, ale vy musíte lepšie spolupracovať, alebo ja neviem čo.

moderátorka:

Či hlas samosprávneho experta Viktora Nižňanského bude vypočítaný aj na ministerstve financií, nateraz nie je známe. Minister Eduard Heger pripúšťa, že po pätnástich rokoch je čas na zmenu. Jej presnejšie kontúry však zatiaľ nepredstavil. Aj preto sa k tejto téme v relácii K veci určite čoskoro vrátíme.